

datum: 5 oktober 1964 - 908/64

Van: DIE

Aan: M en T via S

Onderwerp: Versnellingsvoorstel Europese Commissie

Met het oog op het interdepartementale overleg, dat over bovengenoemd voorstel eerstdaags zal aanvangen, en met het oog op de voorbereiding van de EEG-Raad van 12 en 13 oktober a.s., zou ik het zeer op prijs stellen te vernemen of U akkoord kunt gaan met de benadering die hieronder uiteengezet is. Deze benadering berust nog slechts op een eerste studie van het voorstel en dient op bepaalde punten nog te worden verdiept en geconcretiseerd. Het is evenwel van belang te weten of U met de algemene richting van mijn oordeel kunt instemmen.

Korte inhoud van het voorstel:1. Inleiding

Na gesteld te hebben dat de EEG in zijn huidige vorm reeds een begin is van een "politieke unie op economisch en sociaal gebied" volgen verwarde passages die steun beogen te verlenen aan een politieke politieke unie. De wens wordt daarbij uitgesproken dat het "communautaire belang" voldoende zal zijn vertegenwoordigd en dat bestaande institutionele structuur wordt verbeterd (fusie; bevoegdheden Parlement, niets concreets). De rest van de inleiding is een nadrukkelijk pleidooi tegen het stellen van prealabele voorwaarden, aangezien deze "al te gemakkelijk een goedkoop voorwendsel zijn om de noodzakelijke beslissingen uit te stellen". In een klaarblijkelijk tegen Frankrijk gerichte passage wordt gezegd dat het afwijzen van de versnelling (op grond van het prealabel stellen van de politieke unie) niet alleen de EEG zal doen "mislukken", maar ook iedere kans om tot een politieke unie te komen verloren zal doen gaan; want de economische integratie is de motor die tot politieke unie, zij 't niet automatisch, zal leiden. De Commissie slaat zich op de borst, daar zij zich ook zelf houdt aan de regel van geen prealabele voorwaarden: zij koppelt haar voorstel niet aan andere voorstellen door haar gedaan, met name niet aan het voorstel voor de graanprijs. (De Heer Mansholt was trouwens om tactische redenen tegen die koppeling).

2. Douane-unie

- Interne tariefafbraak in de industriële sector:
 - 1.1.65 - 15% van douaneperceptie i.p.v. 10%
(met minimum van 10% per produkt behalve voor sommige produkten 5%)
 - 1.1.66 - idem
 - 1.1.67 - afbraak van het restant.

MEMORANDUM

Van:

datum:

Aan:

Onderwerp:

- 2 -

- Buitentarief:
derde en laatste aanpassing op 1.1.66
(waarom dit een jaar eerder is dan laatste
afbraak binnenrechten, wordt niet uitgelegd)
- Landbouwprodukten:
niet nader gespecificeerde versnelling van de *afbraak van*
douanerechten en "vaste elementen" in de
heffingen, zodat op 1.1.68 intra-vrijheid en
volledig gemeenschappelijk buitenrecht is ver-
wezenlijkt. De Commissie gaat er daarnaast vanuit
dat de gemeenschappelijke graanprijs per 1.1.66
in werking treedt.

3. Douanewetgeving

Medewerking van de Lid-Staten wordt verzocht bij uni-
formisering van allerlei douanetechnische bepalingen.

4. Grenscontrôle

De Raad zou zich moeten uitspreken over de afschaffing
van de grenscontrôle in de EEG per 1.1.70. Dit impliceert
een gemeenschappelijke handelspolitiek voor vele gevoelige
produkten, nu onderworpen aan het uitzonderingsregiem van
artikel 115; het impliceert ook de harmonisatie van accijnzen
en omzetbelastingen, en van talrijke andere voorschriften
(gezondheidscontrôle, technische standaardisatie).

5. Monetaire Politiek

De Commissie roept in herinnering haar ideeën omtrent
de noodzaak van vaste wisselkoersen, concretisering van de
"concours mutuel" bij betalingsbalansproblemen, en coör-
dinatie van de monetaire politiek.

6. Sociale Politiek

De Commissie roept in herinnering haar ideeën omtrent
activering van het Sociale Fonds en de uitvoering van
artikel 118 (samenwerking op sociaal terrein).

Beoordeling

Geheel op zichzelf beschouwd en mechanisch gezien is
er wel iets voor te zeggen om de resterende douanetarieven
binnen de Gemeenschap, die na de verplichte 10%-vermindering
op 1 januari a.s. nog maar 30% van hun oorspronkelijke
omvang hebben en die daarmee vrijwel iedere economische
betekenis hebben verloren, nu maar snel op te ruimen. De
Raad moet bovendien toch een afbraakritme vaststellen voor

MEMORANDUM

Van:

datum:

Aan:

Onderwerp:

- 3 -

de reducties na 1.1.66, aangezien dit in het verdrag niet geregeld is. Bovendien kan men aldus de parallel bewaren met de EFTA, die de volledige afschaffing der intrarechten inmiddels ook op 1.1.67 heeft bepaald.

Uit het bovenstaande kan men echter ook concluderen, dat er geen bijzondere aanleiding is om een dergelijk besluit thans, en niet bijv. over een jaar, te nemen. Er is geen reden om aan te nemen dat het economisch momentum in de EEG zonder deze versnelling opeens zou verminderen. Waar deze speciale aanleiding of noodzaak ontbreekt, treden andere overwegingen sterker op de voorgrond en deze overwegingen wijzen vnl. in de richting van een voorlopig afwijzen of althans sceptisch afwachten.

1. De versnelling heeft het nadeel dat de derde en laatste aanpassing aan het buitentarief aanzienlijk wordt vervroegd. Deze aanpassing is groter dan de vorige, daar hij 40% (bij de vorige gelegenheden 30%) van het ~~verschil~~ terende verschil moet overbruggen tussen het nationaal recht en het onverkorte buitenrecht (tot dusverre is als hypothese uitgegaan van een buitenrecht minus 20%). De sprong naar boven is voor Nederland dus groot. Het bezwaar daarvan wordt des te duidelijker gevoeld als die aanpassing reeds op 1.1.66 zou moeten plaatsvinden, aangezien het niet zeker is dat tegen die tijd het resultaat van de Kennedy-ronde reeds bekend is. Waarom de Commissie de derde aanpassing aan het buitentarief overigens een jaar eerder wil doen plaatsvinden dan de afschaffing van de binnentarieven is een raadsel. De vervroegde invoering van het buitentarief zou eigenlijk alleen acceptabel kunnen zijn, indien wij meer zekerheid hadden omtrent het slagen van de Kennedy-ronde. Maar dan gaan wij ons begeven in het thans door de Commissie zo verfoeide koppelen....
2. Hoe men overigens ook over het koppelen als methode denkt, het lijkt zo goed als zeker dat de EEG opnieuw tot deze techniek zijn toevlucht zal nemen, en de Commissie zal dan zeker niet terugschrikken voor middernachtelijke package deals. Enige elementen voor zo'n deal liggen al gereed: de graanprijs - de herziening van het Kennedy-mandaat - de rol van het Parlement - en nu de versnelling. Bij zo'n deal zal Nederland ongetwijfeld op enkele moeilijke punten de vragende partij zijn, en alleen om die reden al is het zaak onze instemming met een versnelling (die voor ons niet een hoge prioriteit bezit) zo duur mogelijk te verkopen.

MEMORANDUM

Van:

datum:

Aan:

Onderwerp:

- 4 -

Dit kan alleen als wij ons te voren negatief hiertegenover opstellen.

3. Een soortgelijk argument geldt met betrekking tot de politieke unie. Een enthousiasme voor de versnelling (niet uitgesloten bij het Nederlandse bedrijfsleven) zou voor Frankrijk aanleiding kunnen zijn tot het op enigerlei wijze koppelen van de politieke unie aan het versnellingsbesluit. Aan dit wapen kan bij voorbaat zijn scherpte ontnomen worden, indien enthousiasme van Nederlandse kant afwezig blijkt te zijn. Daartegenover zou men eventueel het argument kunnen hanteren dat een geslaagde versnelling thans zou bewijzen dat de Gemeenschap ook zonder politieke unie best voort kan, daarmee een van de argumenten van de voorstanders van de politieke unie uit de handen slaande; maar dat is te zeer een "debating point" om van betekenis te zijn.
4. Het Commissievoorstel heeft in feite alleen betrekking op de douane-unie in engere zin. De passages over de sociale, monetaire en handelspolitiek zijn niet meer dan aansporingen en vermaningen. Dit staat enigszins in tegenstelling tot het eerste versnellingsbesluit dat mede direct betrekking had op de bespoediging van de landbouwpolitiek en hetwelk werd aangevuld met een intentieverklaring ten aanzien van vele andere onderdelen van de economische unie.
Er is gerede twijfel mogelijk aan de wijsheid van het huidige Commissievoorstel, dat immers in feite de voltooiing van de douane-unie losmaakt van de voltooiing van de economische unie. Het evenwicht tussen beide, dat in verdrag in algemene zin besloten ligt, wordt definitief verbroken. Men zou inderdaad met het Italiaanse commentaar kunnen instemmen dat de tariefafbraak nu juist geen versnelling behoeft, maar daarentegen wel: de energiepolitiek, de transportpolitiek, de handelspolitiek, de sociale politiek etc.
5. Bij vorige versnellingen heeft Nederland steeds geïnsisteerd op een deelname van de landbouw. Dit maal lijkt aan deze wens op redelijke wijze tegemoet te zijn gekomen. Dit berust echter geheel op de veronderstelling
 - a) dat Duitsland dit jaar nog akkoord gaat met de gemeenschappelijke graanprijs;
 - b) dat Duitsland, Italië en België akkoord gaan met de invoering van de gemeenschappelijke markt voor landbouwprodukten op 1.1.68. (In 1962 gingen deze landen hiermede niet akkoord)

-5-

MEMORANDUM

Van:

datum:

Aan:

Onderwerp:

- 5 -

De ervaring heeft geleerd dat de kansen op a) en b) zeer gering geacht moeten worden. (Bovendien blijkt uit het voorstel niet, wanneer de markt voor zuivelprodukten gemeenschappelijk wordt). Het gevaar is daarom alleszins aanwezig dat men zal pogen de versnelling te beperken tot de industriële sector, waarmede de aantrekkelijkheid van het voorstel verder daalt.

Deze vijf argumenten zijn naar mijn mening voldoende krachtig om vooralsnog tot een terughoudend oordeel te geraken. Daarbij is de vraag nog niet beantwoord of in onze houding te Brussel dit terughoudende oordeel rechtstreeks tot uitdrukking gebracht moet worden, dan wel de vorm moet aannemen van een geconditioneerde aanvaarding, met voorwaarden die voorlopig weinig kans op verwezenlijking bezitten.